

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถแทรกเตอร์ของเกษตรกร มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 วัตถุประสงค์ คือ วัตถุประสงค์แรกเพื่อศึกษาพฤติกรรมของเกษตรกรในการเลือกซื้อรถแทรกเตอร์ วัตถุประสงค์ที่สองคือ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถแทรกเตอร์

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำพูน (ครัวเรือน) แบ่งออก 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรที่มีรถแทรกเตอร์และเกษตรกรที่ยังไม่มีรถแทรกเตอร์ โดยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 258 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.5 ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 175 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.6 มีสถานภาพโสด จำนวน 347 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.75 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 187 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.75 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 4 คน จำนวน 222 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.50 กลุ่มตัวอย่างสามารถทำเกษตรกรรมมากกว่า 1 ประเภท ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างทำเกษตรกรรมประเภทพืชสวน จำนวน 281 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.71 รองลงมา เป็นเกษตรกรรมประเภททำนา จำนวน 226 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.37 โดยมีพื้นที่เพาะปลูก 5-10 ไร่ จำนวน 101 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.25

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้รถแทรกเตอร์ของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างรู้จักรถแทรกเตอร์ จำนวน 393 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.25 มีความเข้าใจถูกต้องว่ารถแทรกเตอร์และรถไถนามีความแตกต่างกัน จำนวน 223 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.75 มีทัศนคติที่ว่ารถแทรกเตอร์มีความจำเป็นต่อการทำการเกษตร จำนวน 380 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.00 โดยใช้คนงานในการเพาะปลูก 16-20 คน จำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.75 โดยกลุ่มคนงานที่ใช้ในการเพาะปลูกคือกลุ่มคนที่ใช้แรงงานทั่วไปโดยจ่ายค่าจ้าง ในการเพาะปลูก จำนวน 254 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.50 ช่วงเดือนที่กลุ่มตัวอย่างใช้รถแทรกเตอร์ในการเพาะปลูกมากที่สุด 3 เดือน ได้แก่ เดือนมิถุนายน จำนวน 272 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.93 รองลงมาเดือนกรกฎาคม จำนวน 109 ราย คิดเป็น

ร้อยละ 15.23 และเดือนพฤษภาคม จำนวน 145 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.56 ตามลำดับ ส่วนช่วงเดือนที่กลุ่มตัวอย่างใช้รถแทรกเตอร์ในการเพาะปลูกน้อยที่สุด 3 เดือน ได้แก่ เดือนกุมภาพันธ์ จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.61 ถัดมาเดือนกันยายน จำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.01 และเดือนตุลาคม จำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.41 ตามลำดับ โดยมีเหตุผลในการตัดสินใจซื้อรถแทรกเตอร์เพื่อนำมาใช้ในการเกษตรของตนเองเป็นหลัก จำนวน 232 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.00 และมีความคิดว่ารถแทรกเตอร์มีความจำเป็น เพราะเป็นเครื่องทุ่นแรงในการทำการเกษตร จำนวน 240 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00

ผลการเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถแทรกเตอร์ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถแทรกเตอร์มากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริการหลังการขายที่ดีกว่า ลำดับสองคือ ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของร้านค้าที่จัดจำหน่าย ลำดับสามคือ ปัจจัยราคาที่ถูกลงกว่า ลำดับสี่ คือ ปัจจัยด้านระยะทางที่ไกลกว่าจากบ้านถึงสถานที่จำหน่าย และลำดับสุดท้าย คือปัจจัยด้านของแถม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถแทรกเตอร์ของเกษตรกรด้วยแบบจำลองโลจิท (Logit model) ด้วยเทคนิควิธีวิเคราะห์ด้วยการประมาณภาวะความน่าจะเป็นที่สูงสุด (Maximum Likelihood Estimate: MLE) และเทคนิควิเคราะห์ Marginal effects ผลการศึกษาได้ค่า Log likelihood function เท่ากับ -118.8554 ค่า Restricted log likelihood เท่ากับ -271.7889 ค่า Chi squared เท่ากับ 305.8670 ค่า McFadden R^2 เท่ากับ 0.56269 ค่าความถูกต้องของการทำนายเท่ากับ 88.00 % โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถแทรกเตอร์ในจังหวัดลำพูน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 1% ($\alpha=0.01$) ได้แก่ อายุของเกษตรกร ขนาดของพื้นที่เพาะปลูกที่ใช้ ช่วงเดือนพฤษภาคมเป็นช่วงเวลาที่จำเป็นต้องใช้รถแทรกเตอร์ และความจำเป็นของรถแทรกเตอร์มีความจำเป็นในด้านต่างๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 5% ($\alpha = 0.05$) ได้แก่ จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตร การเลือกซื้อรถแทรกเตอร์เพราะของแถม และการเลือกซื้อรถแทรกเตอร์เพราะเชื่อถือร้านค้าที่จำหน่าย และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 10% ($\alpha = 0.1$) ได้แก่ การให้ความสำคัญระหว่างการบริการหลังการขายกับระยะทางที่ไกลกว่า

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาทำให้เห็นแนวโน้มว่ารถแทรกเตอร์ ซึ่งเป็นเครื่องจักรที่กำลังจะเข้ามาทดแทนแรงงานคนในภาคเกษตรกรรมมากขึ้นทุกขณะ ก็เพราะปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรที่นับวันจะมีมากยิ่งขึ้น และยิ่งไปกว่านั้นจะเห็นว่า ช่วงอายุของคนที่ทำกรเกษตรมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้อดคิดไม่ได้ว่าในอนาคตเราอาจจะไม่เห็น ภาพของชาวนาที่ใช้หลังสู้

ฟ้าหน้าผู้คืน ใช่มือกำเคียวเกี่ยวข้าวอีกต่อไป แต่ภาพที่เราจะได้เห็น คือคนใช้เครื่องจักรทำงาน หรือ อาจจะเป็นเครื่องจักรแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งคนคอยป้อนข้อมูลให้ทำงาน เครื่องจักรก็จะเข้ามาทดแทนแรงงานคนได้อย่างสมบูรณ์ หากเรามองในด้านประสิทธิภาพของการผลิต ก็ถือว่าเป็นเรื่องของการพัฒนา แต่วิถีชีวิตของสังคมเกษตรก็อาจจะสูญหายไปอย่างสิ้นเชิง ถ้าหากจะมองในด้านของการลงทุน จะเห็นว่าต้นทุนที่นำมาใช้ลงทุนเกี่ยวกับเครื่องจักรซึ่งมีมูลค่าที่สูง ซึ่งจะทำให้ผลผลิตที่ได้มีราคาสูงตามไปด้วย ถ้าหากนำเครื่องจักรไปใช้กับที่ดินซึ่งเป็นปัจจัยทุนอีกส่วนหนึ่งในขณะที่ขนาดของพื้นที่ของที่ดินที่ต้องลดลงจากการแบ่งสัดส่วนให้แก่ลูก ๆ จากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง ทำให้พื้นที่มีขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ โดยมองในด้านการลงทุนแล้ว ทำให้อุดคิดไม่ได้ว่าการลงทุนที่ใช้เครื่องจักรเข้ามาแทนที่นั้น ต้องใช้ระยะเวลาอันนานเท่าใดจึงจะถึงจุดคุ้มทุน และนอกจากนั้นแล้ว ปัญหาเรื่องหนี้สินเกษตรกรซึ่งปัจจุบันก็ดูเหมือนจะเป็นดินพอกหางหมู นับวันเกษตรกรจะมีภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้น แต่ถ้าไม่ใช่เครื่องจักรเข้ามาทดแทนแรงงานคนที่กำลังขาดแคลนอยู่แล้ว ปัญหาเรื่องของการขาดแคลนอาหารที่จะเกิดขึ้นเพราะประชากรของโลกที่กำลังเพิ่มขึ้นอยู่ทุกขณะ เราจะหาหนทางในการแก้ไขอย่างไร เพราะปัจจัยที่คุกคามการทำเกษตรในปัจจุบันก็ยังหนีไม่พ้น ภัยพิบัติธรรมชาติ ที่นับวันจะเพิ่มขึ้นอยู่ทุกขณะเช่นกัน

ดังนั้น ตามความเห็นของผู้วิจัย จึงเห็นว่า การทำการเกษตรในอนาคตจะถูกเปลี่ยนแปลงจากการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมอย่างสิ้นเชิง เครื่องจักรโดยเฉพาะรถแทรกเตอร์จะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำการเกษตร และจะเข้ามาทดแทนแรงงานคน ซึ่งในอนาคตวิธีการทำการเกษตร ต้องถูกพัฒนาเป็นการเกษตรในเชิงอุตสาหกรรมมากขึ้น เพื่อรองรับปัญหาทางด้านอาหาร และเกษตรกรรุ่นใหม่ จะเป็นเกษตรกรที่มีความรู้ ซึ่งจะต้องปรับตัวและเรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อทำการเกษตร

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรจะปลูกฝังและส่งเสริมอาชีพ การทำการเกษตรให้แก่คนรุ่นต่อไปมากขึ้น
- 2) สนับสนุนการมีรถแทรกเตอร์ไว้เพื่อใช้ ให้แก่เกษตรกรในด้านเงินทุน และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ราคาถูกเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนในด้านการผลิต และรองรับปัญหาหนี้สิน
- 3) เปลี่ยนวิธีคิดและส่งเสริมความรู้ ให้แก่เกษตรกรให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การใช้รถแทรกเตอร์ ซึ่งเป็นเครื่องจักรในการเพิ่มผลผลิตการเกษตร ซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหาการขาดแคลนทางด้านแรงงาน แต่รถแทรกเตอร์เป็นเครื่องจักรที่มีราคาแพง ยังไม่

เหมาะสมต่อรายได้ของเกษตรกรที่มาจากราคาผลผลิต ซึ่งเกษตรกรยังไม่อาจเป็นผู้กำหนดราคาได้เอง โดยที่ราคาพืชผลทางการเกษตรยังได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐโดยการแทรกแซงราคา ในด้านการประกันราคา หรือ รับจํานําพืชผลทางการเกษตร ยิ่งไปกว่านั้นในอนาคตประเทศในอาเซียนต่าง ๆ ก็ลดการกีดกันสินค้าเกษตร ซึ่งจะกลายเป็นเขตการค้าเสรี ทำให้เกิดการโยกย้ายทรัพยากรได้อย่างเสรี ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขันทั้งในด้านของราคาและคุณภาพของสินค้าเกษตร มีการแข่งขันกันมากยิ่งขึ้น เกษตรกรไทยพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวแล้วหรือยัง